

PP Návrší

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA

NÁVRŠÍ

Kraj JIHOMORAVSKÝ
Okres BRNO-VENKOV
Katastrální území ŠLAPANICE

PLÁN PÉČE

pro období
2022-2031

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

EVIDENČNÍ ČÍSLO	885
NÁZEV ÚZEMÍ	Návrší
KATEGORIE OCHRANY	Přírodní památka
KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ	Šlapanice
ROK VYHLÁŠENÍ	1984, 1990, 2019
NATURA 2000	Šlapanické slepence CZ0620051
VÝMĚRA	0,8413 ha
OCHRANNÉ PÁSMO	50 metrů po celém obvodu
SEZNAM DOTČENÝCH NEMOVITOSTÍ	Je součástí přílohy
ZÁKRESY V KATAST. A ORTO. MAPĚ	Jsou součástí přílohy

HLAVNÍ PŘEDMĚT OCHRANY

Teplomilná stepní společenstva na kulmských slepencích s bohatým výskytem zvláště chráněných druhů rostlin.

HLAVNÍ CÍL OCHRANY

Průběžné udržování optimálních podmínek pro rozvoj teplomilných stepních společenstev.

CHARAKTERISTIKA

Přírodní památka Návrší leží v nadmořské výšce 235-252 m n.m. na jižním až západním svahu východně od silnice Šlapanice – Bedřichovice jihovýchodně od Bedřichovic. Je tvořena nevysokým návrším z kulmských slepenců nad východním okrajem aluvia Řičky, zvedajícím se nad mírný a táhlý svah, tvořený sprašovými hlínami, probíhající od toku Řičky ke kopci Žuráň (286 m n.m.). Chráněné území je porostlé teplomilnými formacemi s roztroušenými dřevinami. Ve východní části území byl po roce 1950 vysázen hájek z dubu letního. Přes jihovýchodní část území vede elektrovod. Lokalita má převážně západní expozici. Matečná hornina je místy zcela obnažena.

Lokalita je obklopena areálem lihovaru, zemědělsky využívanou půdou a z východu travnatým koridorem s výsadbou dřevin, který ji spojuje s PP Horka.

Květena

V území rostou 4 zvláště chráněné druhy rostlin.

Okrotice bílá (Roste v dubovém hájku a její populace čítá desítky jedinců.)	<i>Cephalanthera damasonium</i>	silně ohrožený druh
Kozinec vičencovitý	<i>Astragalus onobrychis</i>	ohrožený druh
Lomikámen trojprstý	<i>Saxifraga tridactylites</i>	silně ohrožený druh
Zlatovlásek obecný	<i>Aster linosyris</i>	ohrožený druh

Z ostatních vzácnějších druhů zařazených na Červeném seznamu vyšších rostlin České republiky zde najdeme:

Čistec roční	<i>Stachys annua</i>	silně ohrož. druh
Česnek žlutý	<i>Allium flavum</i>	ohrožený druh
Zvonek klubkatý	<i>Campanula glomerata</i>	ohrožený druh
Hvozdík Pontederův	<i>Dianthus pontederæ</i>	ohrožený druh
Mateřídouška časná	<i>Thymus praecox</i>	ohrožený druh
Modřenec chocholatý	<i>Leopoldia comosa</i>	ohrožený druh
Mochna písečná	<i>Potentilla arenaria</i>	ohrožený druh
Zvonek moravský	<i>Campanula moravica</i>	ohrožený druh
Kostřava walliská	<i>Festuca valesiaca</i>	ohrožený druh
Rozrazil klasnatý	<i>Pseudolysimachion spicatum</i>	ohrožený druh
Dymnivka plná	<i>Corydalis solida</i>	ohrožený druh
Jestřábník štětinatý	<i>Hieracium rothianum</i>	ohrožený druh
Přýsec prutnatý	<i>Euphorbia waldsteinii</i>	ohrožený druh
Pýr prostřední	<i>Elytrigia intermedia</i>	ohrožený druh
Sesel sivý	<i>Seseli osseum</i>	ohrožený druh
Strdivka sedmihradská	<i>Melica transsilvanica</i>	ohrožený druh

Zvonek klubkatý

Dřeviny

Ve východní části se nachází výsadba dubu letního (*Quercus robur*) v horní části se skupinou borovic lesních (*Pinus sylvestris*). Dále jsou zastoupeny javorem mlčím (*Acer platanoides*), habrem obecným (*Carpinus betulus*), lípou srdčitou (*Tilia cordata*), ořešákem královským (*Juglans regia*), vzácnějším druhem hrušně polníčkou (*Pyrus pyraeaster*), švestkou domácí (*Prunus domestica*), nebo jírovcem maďalem (*Aesculus hippocastanum*).

Z keřů se vyskytují růže šípové (*Rosa canina*), hloh jednoosemenný (*Crataegus mo-*

nogyna), brslen evropský (*Euonymus europaea*), vzácnější druh brslen bradavičnatý (*Euonymus verrucosa*), řešetlák počistivý (*Rhamnus cathartica*) nebo ptačí zob obecný (*Ligustrum vulgare*).

Hloh jednosemenný s plody

Zvířena

Území díky své malé rozloze není zoologicky nijak zvlášť významné, přesto zde přežívají dva zvláště chráněné silně ohrožené druhy **ještěrka obecná (*Lacerta agilis*)** a **slepýš křehký (*Anguis fragilis*)** a žijí zde desítky druhů bezobratlých. Mezi nejnapadnější patří saranče modrokřídle (*Oedipoda coerulescens*).

Slepýš křehký

HISTORICKÝ VÝVOJ

Z leteckého snímku z roku 1953 je patrné, že celé území bylo prosté jakéhokoliv dřevinného patra a východní část byla zemědělsky obhospodařována. Až v dalších letech byl ve východní části vysazen remízek dubu a následně i další dřeviny jako borovice lesní nebo cizorodý javor jasanolistý. V roce 1992 již na lokalitě existovala řada problémů v souvislosti s trasou elektrovedu, mysliveckými aktivitami a rozšiřujícími se porosty borovice lesní a javoru jasanolistého na úkor volných ploch s cennými společenstvy.

REKONSTRUKCE

V letech 1999-2005 byly v území systematicky prováděny rozsáhlejší rekonstrukční zásahy s cílem dosáhnout základního cílového stavu celé lokality z hlediska dřevinného patra a volných ploch s cennými společenstvy. Zásahy se soustředily především na odstranění cizorodých a rozšiřujících se dřevin (javor jasanolistý, trnovník bílý, borovice lesní), dále pak na sanaci trasy elektrovedu a výchovnou probírku dubového porostu. Od roku 1999 je prováděno kosení travobylinných porostů.

ÚDRŽBA

Od roku 2005 je po celém rozšířeném území prováděna údržba reagující na bezprostřední vývoj vegetace. Pozornost je věnována každoročnímu sečení ploch postižených rozvojem nežádoucí třtiny křovištní a také ploch pod trasou elektrovedu. Důležitým úkolem údržby je také celoplošná eliminace zmlazování cizorodého akátu a javoru jasanolistého. Opakovaně probíhá odstraňování porostů bezu černého v keřovém patře dubového remízku, který se zde dosud bujně rozvíjí v souvislosti se zvýšenou eutrofizací v důsledku dlouholetého přikrmování zvěře.

AKTUÁLNÍ STAV

Realizace biotechnických zásahů vedla k pozitivním dopadům na biotu a krajinný ráz chráněného území a celé území je dnes z hlediska zájmů ochrany přírody stabilizováno. Cizorodé dřeviny jsou z území odstraněny. Plochy teplomilné květeny byly významně rozšířeny a z hlediska rozvoje dřevinného patra stabilizovány. Populace všech zvláště chráněných druhů rostlin jsou stabilizované. Aktuální stav území v zásadě odpovídá zájmům ochrany přírody, ale je třeba připomenout, že v každém území probíhá trvalý a mnohdy překotný vývoj vegetace, na který je potřeba v rámci managementu průběžně reagovat. Žádné území není možné ponechat samovolnému vývoji. V případě přírodní památky je třeba v rámci managementu především upřednostnit probírky keřového patra v dubovém remízku a likvidaci porostů malíku a ostružiníku.

NEGATIVNÍ VLIVY

V území dnes nejsou registrovány jakékoliv závažnější negativní vlivy.

TECHNICKÉ VYBAVENÍ

Přírodní památka je označena sloupky s malým státním znakem. Označení bude každoročně kontrolováno a dle potřeby průběžně opravováno, případně doplňováno.

VĚDECKÉ, KULTURNÍ A OSVĚTOVÉ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Výzkumy na území přírodní památky lze provádět pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody: odboru životního prostředí Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Při kraji území byl nainstalován informační panel se základními informacemi o chráněném území. Informační panel bude každoročně kontrolován a dle potřeby průběžně opravován.

ODBORNÉ SLEDOVÁNÍ A DOKUMENTACE PÉČE

Průběžně bude sledován vývoj území a podle potřeby doplňována přírodovědná inventarizace. V rámci biotechnických zásahů bude prováděna fotodokumentace a průběžně bude prováděno jejich vyhodnocování.

ZÁSADY VYUŽÍVÁNÍ

Z hlediska ochrany přírody je jakékoliv využívání chráněného území v rozporu s tímto plánem péče nežádoucí. Z hlediska myslivosti je třeba zachovat stávající stav, kdy není po celém území umístěno žádné zařízení pro přikrmování zvěře.

MANAGEMENT

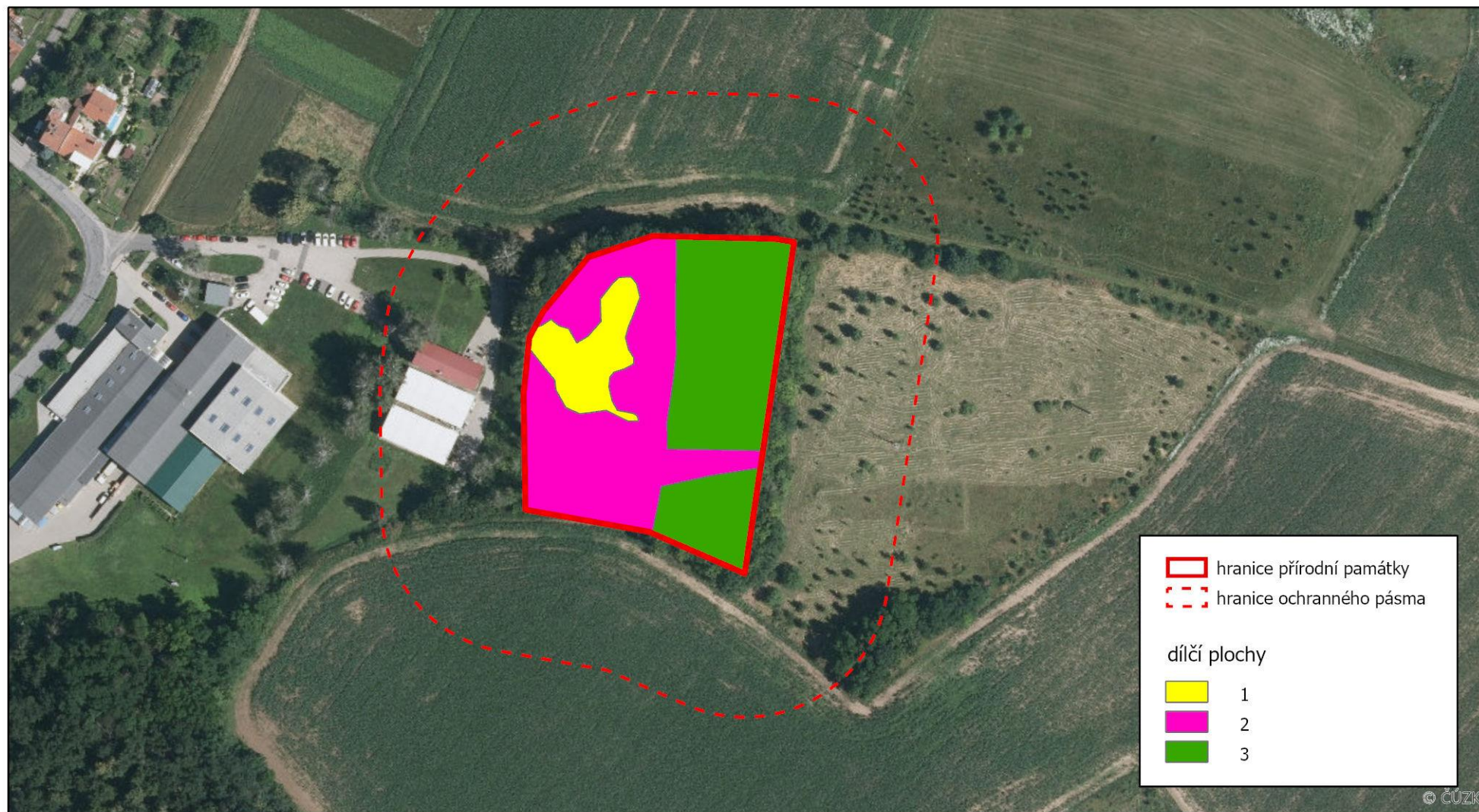
Management pro následující decénium předpokládá především pokračování v průběžné údržbě reagující na vývoj dřevinného patra s případnými občasnými redukcemi s důrazem na cizorodé druhy s průběžným udržováním trasy elektrovedu. Zvláštní pozornost je třeba zaměřit na ruční individuální odstraňování nežádoucích bylin, likvidaci maliníku a ostružiníku zejména v dubovém lesíku (dílčí plocha 3). Současně tento plán péče předpokládá pokračování každoročního neceloplošného kosení dílčí plocha 1 a 2. Je vhodné provést liniovou výsadbu stanovištně a geograficky odpovídajících keřů na styku s okolní ornou půdou v jižním cípu území.

Plocha 1 a 2 úzkolistý a širokolistý trávník

Plán péče předpokládá průběžné odstraňování cizorodých a náletových dřevin, neceloplošné kosení volných travnatých ploch s důrazem na trasu elektrovedu a místa s výskytem ovsíku vyvýšeného s odstraněním biomasy do jednoho týdne po každém pokosení.

- Veškeré listnaté dřeviny budou odstraňovány individuálně ručně (zahradnickými nůžkami nebo ruční pilkou, případně motorovou pilou) s bezprostřední bodovou aplikací herbicidu Roundup ve

Mapa dílčích ploch

0 120 m

1:2 000

40% koncentraci štětcem na řezné (střížné) plochy (včetně nejslabších výhonů) během druhé poloviny vegetačního období (v termínech od poloviny července do konce listopadu).

- Veškeré nehroubí bude následně likvidováno spálením v místech, kde nebude docházet k poškození dřevin nebo ploch s cennými společenstvy.

- Cizorodé druhy bylin budou případně odstraňovány individuálně ručním vytrháváním s celým kořenovým systémem v době květu.

Plocha 3 lesík

Plán péče předpokládá průběžné odstraňování cizorodých a náletových dřevin s důrazem na trasu elektrovodu a porost dubu letního. Po dokončení probírek keřového patra je možné zvážit obohacení dřevinné skladby výsadbami druhově odpovídajícími dřevinami. Plán péče dále předpokládá chemickou likvidaci maliníku a ostružiníku.

- Veškeré listnaté dřeviny budou odstraňovány individuálně ručně (zahradnickými nůžkami nebo ruční pilkou, případně motorovou pilou) s bezprostřední bodovou aplikací herbicidu Roundup ve 40% koncentraci štětcem na řezné (střížné) plochy (včetně nejslabších výhonů) během druhé poloviny vegetačního období (v termínech od poloviny července do konce listopadu).

- Veškeré nehroubí bude následně likvidováno spálením v místech, kde nebude docházet k poškození dřevin nebo ploch s cennými společenstvy.

REALIZACE MANAGEMENTU

Harmonogram managementových opatření je zpracován na celé 10-ti leté období platnosti plánu péče. Během plné vegetace každého roku bude situace v území posouzena a pro následující rok budou managementové zásahy podle potřeby případně upraveny či upřesněny (aktualizovány).

2022-2024

Odborné sledování a dokumentace péče

Údržba označení a informačního panelu

Management

Kosení

0,30 ha

Redukce keřových a náletových porostů

podle potřeby

2025

Odborné sledování a dokumentace péče

Údržba označení a informačního panelu

Management

Kosení

0,30 ha

Redukce keřových a náletových porostů

podle potřeby

Výsadby na styku s ornou půdou

Výsadby v porostu dubu letního

2026-2031

Odborné sledování a dokumentace péče
Údržba označení a informačního panelu

Management

Kosení	0,30 ha
Běžná údržba	0,80 ha
Redukce keřových a náletových porostů	podle potřeby

PODKLADY

- Terénní průzkumy a sledování chráněného území byly mimo jiné i v souvislosti s prováděním managementu prováděny průběžně v letech 1999-2021 (příležitostně v letech 1995-1998).
- RNDr. SEDLÁČEK V.: Botanický inventarizační průzkum PP Návrší.
- MARTIŠKO V., 2014: Plán péče pro PP Návrší na období 2014-2023.
- MARTIŠKO V., 2016: Zpráva o stavu a vývoji chráněného území: přírodní památka Návrší.

ZPRACOVAL

Český svaz ochránců přírody
Základní organizace BRNĚNSKO
Pustiměřské Prusy 103, 683 21 Pustiměř
Vlastimil Martiško

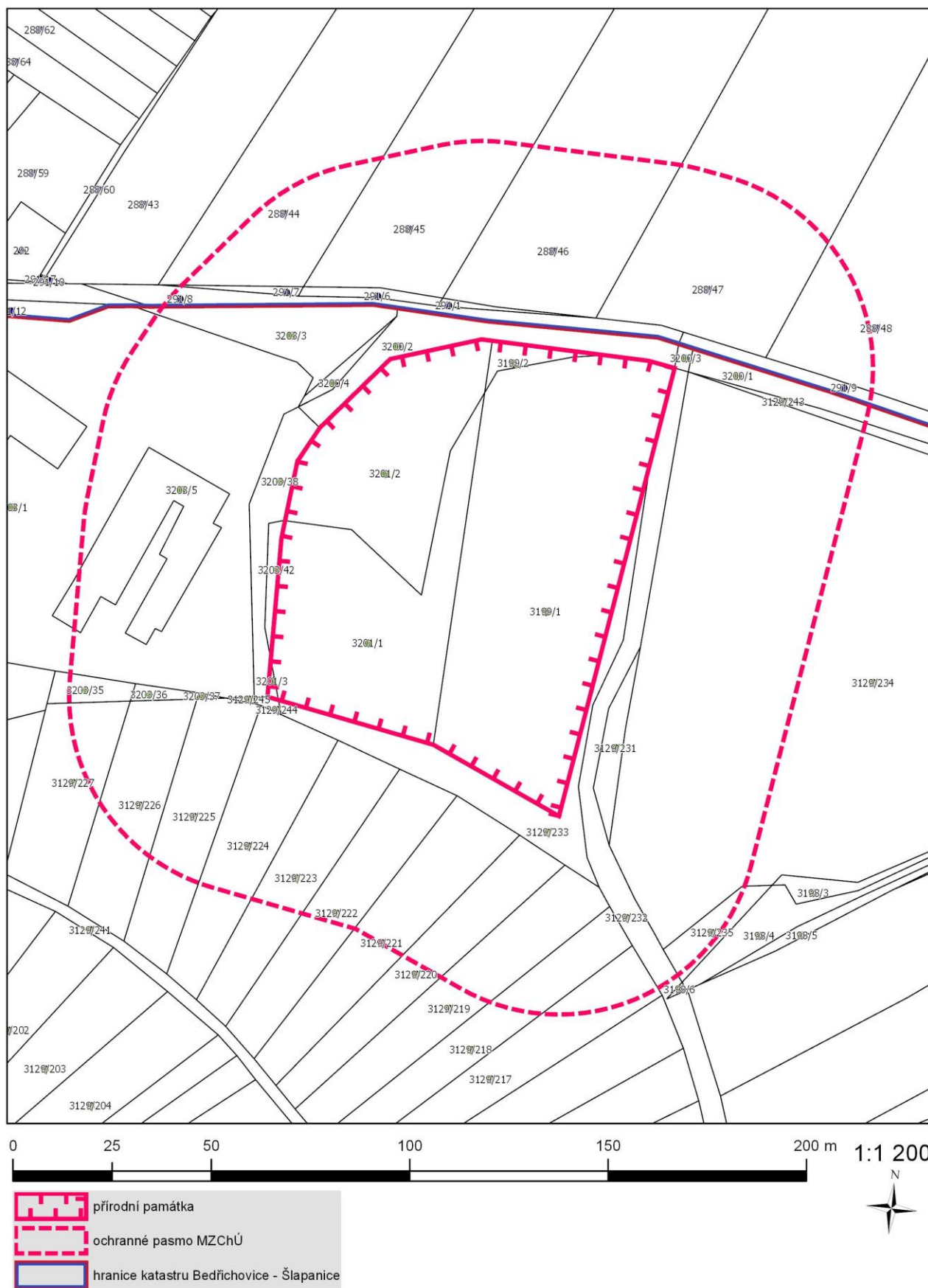
Pustiměř 20.11.2021

.....

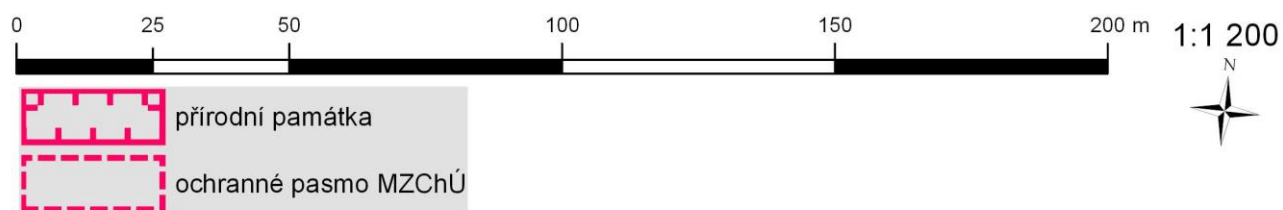
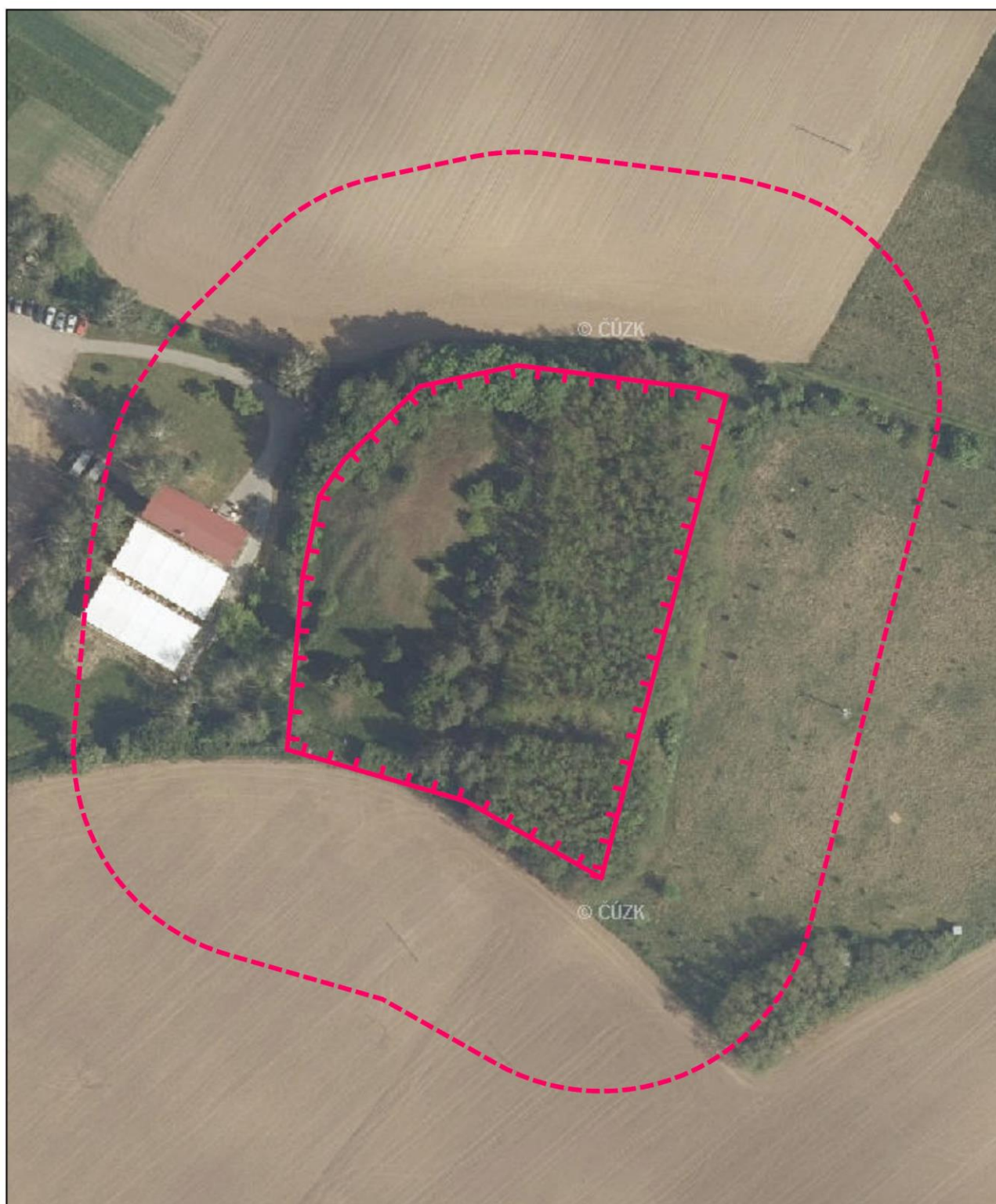
PŘÍLOHY

- 1.** Podrobná dokumentace zaměření přírodní památky s podrobnou informací o parcelách a vlastnicích dotčených pozemků je uložena na OŽP Krajského úřadu Jihomoravského kraje.
- 2.** Zákres v katastrální mapě
- 3.** Zákres v ortofoto mapě
- 4.** Přehled chráněných a ohrožených taxonů
- 5.** Charakteristika dílčích ploch

ZÁKRES V KATASTRÁLNÍ MAPĚ

ZÁKRES V ORTOFOTO MAPĚ

Přehled chráněných a ohrožených taxonů

Jméno taxonu	České jméno	Kategorie ohrožení	Dílčí plocha	Velikost populace	Lokalizace populace	Poznámka
<i>Allium flavum</i>	česnek žlutý	C3	1	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	
			2	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
<i>Astragalus onobrychis</i>	kozinec vičencovitý	C3, O	1	23 trsů, fertilní	body, příloha M3	přesný počet trsů
			2	4 trsy, fertilní	body, příloha M3	přesný počet trsů
<i>Campanula glomerata</i> <i>subsp. farinosa</i>	zvonek klubkatý pomoučený	C3	1	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
			2	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
<i>Campanula moravica</i>	zvonek moravský	C4a	1	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	
			2	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	
<i>Corydalis solida</i>	dymnivka plná	C4a	3	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
<i>Dianthus pontederæ</i>	hvozdík Pontederův	C3	1	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	
			2	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
<i>Elytrigia intermedia</i>	pýr prostřední	C4a	1	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
<i>Euonymus verrucosa</i>	brslen bradavičnatý	C4a	3	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
<i>Euphorbia waldsteinii</i>	pryšec prutnatý	C4a	1	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
			2	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	
<i>Festuca valesiaca</i>	kostřava walliská	C4a	1	stovky trsů, fertilní, převládá	celá dílčí plocha	
			2	jednotlivé trsy, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha, především v kontaktu s dílčí plochou 1	
<i>Hieracium rothianum</i>	jestřábník štětinatý	C3	1	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
<i>Melica transsilvanica</i>	strdivka sedmihradská	C4a	2	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	v jižní části dílčí plochy	
<i>Muscari comosum</i>	modřenec chocholatý	C3	1	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	
			2	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	

Jméno taxonu	České jméno	Kategorie ohrožení	Dílčí plocha	Velikost populace	Lokalizace populace	Poznámka
<i>Potentilla arenaria</i>	mochna písečná	C4a	1	stovky ks, fertilní, hojně	celá dílčí plocha	
			2	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	
<i>Pseudolysimachion spicatum</i>	rozrazil klasnatý	C4a	1	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	
			2	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
<i>Pyrus pyraeaster</i>	hrušeň polnička	C4a	2	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	v západní části dílčí plochy	
<i>Saxifraga tridactylites</i>	lomikámen trojprstý	C3, SO	1	3 ks, sterilní	bod, příloha M3	přesný počet ks
<i>Seseli osseum</i>	sesel sivý	C4a	1	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	
			2	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	celá dílčí plocha	
<i>Stachys annua</i>	čistec roční	C2	2	jednotlivé ks, fertilní, vzácně	v jižní části dílčí plochy	
<i>Thymus praecox</i>	materídouška časná	C4a	1	desítky ks, fertilní, roztroušeně	celá dílčí plocha	

Pozn.: stupeň ohrožení: SO, O - druhy zvláště chráněné dle vyhl. 395/1992 Sb. v kategoriích silně ohrožené a ohrožené; C2 až C4a - druhy silně ohrožené, ohrožené a vzácnější vyžadující pozornost – méně ohrožené dle červeného seznamu cévnatých rostlin.

Charakteristika dílčích ploch

Číslo DP	Název	Výměra (ha)	Stručný popis a lokalizace plochy	Degradace	Management
1	úzkolistý suchý trávník	0,10	úzkolistý suchý trávník s převahou kostřavy walliské a hojným výskytem máčky ladní, mochny písčité a svízele sivého, v západní části PP Návrší na vrcholové plošině a svahu se západní expozicí	při okrajích se místy šíří ovsík vyvýšený	obhospodařováno občasním vyřezáním křovin vhodné nadále vyřezávat křoviny, místa při okrajích plochy, kde se šíří ovsík, sekat
2	degradovaný širokolistý suchý trávník	0,38	širokolistý suchý trávník s převahou válečky prapořité a hojným výskytem ovsíku vyvýšeného, v západní části PP Návrší na vrcholové plošině a svazích se západní a severozápadní expozicí	zvýšená eutrofizace, při okrajích ruderalizace, vrůstání ovsíku a křovin	obhospodařováno sečením a občasním vyřezáním křovin vhodné nadále vyřezávat křoviny a každoročně sekat
3	les s převahou dubu letního	0,36	vzrostlý porost s dominancí dubu letního, slabě vyvinutým keřovým patrem a ruderalizovaným bylinným patrem, ve východní části PP Návrší	pozměněná dřevinná skladba, ochuzeno, bylinný podrost ruderalizovaný	obhospodařováno probírkami dubů a vyřezáváním bezu černého vhodné nadále vyřezávat bez černý, obohatit dřevinnou skladbu výsadbou druhů dubohabřin